

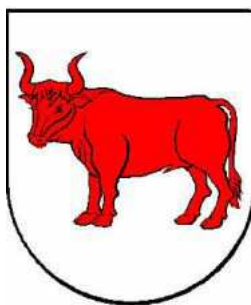
ZAŁĄCZNIK NR

DO UCHWAŁY RADY MIASTA BIELSK PODLASKI

Z DNIA.....

Projekt

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
MIASTA BIELSK PODLASKI
NA LATA 2014 - 2022**

BIELSK PODLASKI, 2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	6
1. DEMOGRAFIA	6
2. SYTUACJA GOSPODARCZA	8
3. ZASOBY MIASTA, OBSZARY SPOŁECZNE I PROGNOZY	12
II CZĘŚĆ PROGRAMOWA	35
1. REKOMENDACJE Z BADAŃ SPOŁECZNYCH	35
2. OBSZARY PROBLEMOWE	38
3. WIZJA STRATEGICZNA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	40
III. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII	47
IV. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII	53
ZAKOŃCZENIE	56
UWAGI KOŃCOWE	57

WSTĘP

Strategia jest dokumentem wyznaczającym podstawowe kierunki działań instytucji samorządowych oraz planem rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Integracja i rozwiązywanie problemów społecznych stanowi obok rozwoju infrastruktury jedno z najważniejszych zadań każdego miasta i gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej opracowano gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych. W styczniu 2007 roku dokument Strategii został przyjęty przez Radę Miasta Bielsk Podlaski w drodze uchwały na lata 2007-2013. Odtąd stanowił podstawę do podejmowania interwencji społecznych w celu poprawy funkcjonowania osób, grup i instytucji w mieście.

W kwietniu 2012 roku podjęto decyzję o przygotowaniu wraz z instytucjami społecznymi nowego dokumentu strategicznego oddającego aktualną sytuację społeczną i potrzeby miasta.

Wysłano pisma do organizacji i instytucji w celu zbadania potrzeb i zasobów społecznych; dokonano weryfikacji wszystkich programów i projektów; przeprowadzono badanie ankietowe mieszkańców, powołano Zarządzeniem Burmistrza nr 368/13 z dnia 12 kwietnia 2013 r. Zespół ds. Opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielsk Podlaski na lata 2014-2022.

W skład Zespołu weszli przedstawiciele Urzędu Miasta Bielsk Podlaski, placówki oświatowej, Ośrodka Pomocy Społecznej, BDK, PUP, SPZOZ i organizacji pozarządowych.

Zespół spotykał się trzykrotnie.

- podczas pierwszego z nich przedstawiono zgłoszone potrzeby różnych instytucji, wyniki ankietowania i rekomendacje z badań, przeprowadzono dyskusję roboczą nad diagnozą społeczną,

- podczas drugiego omówiono wstępną analizę SWOT, określono problemy i obszary priorytetowe do ujęcia w dokumencie strategicznym na najbliższe lata,

- na ostatnim opracowano cele i zadania, założenia dokumentu do konsultacji społecznych oraz uchwalenia przez Radę Miasta.

Ustalono, że przeprowadzone zostaną konsultacje społeczne, tak by społeczność miasta mogła uczestniczyć w procesie tworzenia dokumentu oraz wnieść do niego ewentualne uwagi

i poprawki. Zaplanowano przyjąć Strategię podczas Sesji Rady Miasta przed końcem II kwartału 2014 roku.

Prezentowana Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju w obszarze integracji i polityki społecznej.

Strategia została przygotowana na lata 2014 - 2022. Autorzy dokumentu zakładają, że po tym czasie należy zgodnie ze sposobem monitorowania dokonać kolejnych badań natężenia zmian i nowych problemów społecznych.

Dokument składa się z 4 części, wstępu i zakończenia. Przedstawiają one kolejno - stan aktualny sytuacji społecznej w mieście - rozdział I, misję i cele oraz problemy ważne dla społeczności- rozdział II, zaś III harmonogram. Sposoby wdrażania i monitorowania określa rozdział IV.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych skierowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia najbardziej potrzebujących, pomoc osobom wykluczonym społecznie oraz rozwój instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych w sferze rozwiązywania problemów społecznych. O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w gminie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie podmiotów działających na terenie miasta i regionu : instytucji publicznych rządowych i samorządowych , grup nieformalnych oraz liderów i organizacji pozarządowych.

Konstruując Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych należało pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców miasta. Krytyczna analiza dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną. Skorzystano między innymi z:

- Strategii Rozwoju Kraju 2020
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego,
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020,
- Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej do 2014,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku,
- Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej na lata 2010-2018,

Dzięki refleksji nad powyższymi dokumentami, kompleksowością podejścia oraz sposobem uspołecznionego opracowania prezentowana Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielsk Podlaski na lata 2014-2022 ma nowoczesny, partycypacyjny wymiar lokalnej polityki publicznej.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Bielsk Podlaski jest gminą miejską położoną w północno-wschodniej Polsce, w południowej części województwa podlaskiego. Zajmuje powierzchnię 26,88 km² i liczy w roku 2013 (stan na 31.12.2013) 26.336 mieszkańców.

Miasto Bielsk Podlaski jest jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu bielskiego (rycina 1.). Graniczy ze wszystkich stron z gminą wiejską Bielsk Podlaski.

Rycina 1. Miasto Bielsk Podlaski na tle powiatu bielskiego.

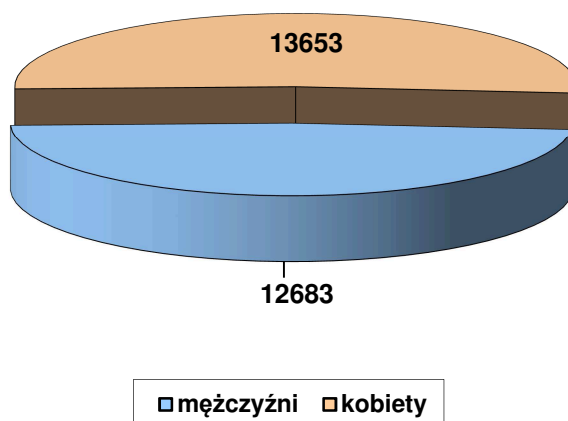

Miasto posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg lokalnych oraz dogodne połączenie z przejściem granicznym w Połowcach. Przez miasto przebiegają trasa o krajowym znaczeniu Białystok – Lublin, szlak turystyczny Warszawa – Białowieża oraz szlak turystyczny Kraków – Lublin – Wilno.

Bielsk Podlaski jest głównym centrum gospodarczym powiatu mającym potencjał i perspektywę dalszego rozwoju.

1. DEMOGRAFIA

Według danych Urzędu Miasta Bielsk Podlaski z dnia 31.12. 2013 roku teren miasta Bielsk Podlaski zamieszkiwało 26.336 osób, w tym 12.683 mężczyzn i 13.653 kobiety.

Wykres 1: Ludność miasta Bielsk Podlaski w 2013 roku

Dane Urzędu Miasta Bielsk Podlaski.

Tabela 1: Struktura mieszkańców miasta Bielsk Podlaski w latach 2009-2012:

Dane z roku:	Wiek: 0-17 lat	Wiek: 18-60 lat	Wiek: powyżej 60 lat	Saldo migracji
2009	4.767	17.532	4.082	-101
2010	4.654	17.845	4.229	-103
2011	4.514	17.755	4.342	-137
2012	4.461	17.576	4.488	-168

Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku

W roku 2012 w mieście Bielsk Podlaski zamieszkiwało 4.461 osób w wieku przedprodukcyjnym, 17.576 osoby w wieku produkcyjnym oraz 4.488 osoby w wieku poprodukcyjnym.

Na przestrzeni minionych lat struktura demograficzna mieszkańców miasta ulegała zmianom i będzie zmieniać się nadal, co jest charakterystyczne dla całej populacji mieszkańców kraju. Odnotowujemy systematycznie zmniejszającą się liczbę dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), co jest związane z malejącą dzietnością rodzin, a tylko nieznaczny wzrost można zauważyć w latach 2009 - 2010, kiedy to przyszły na świat dzieci urodzone z wyżu demograficznego lat 1979 -1980. Natomiast sukcesywnie wzrasta liczba osób w wieku

poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn). W niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób będzie w wieku produkcyjnym. Ze względu na wydłużenie wieku do 67 lat, grono seniorów stale się powiększa, co z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia. Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

Należy też zauważyć, iż saldo migracji mieszkańców miasta również z roku na rok wzrasta, a w roku 2012 wynosiło już -168 osób. Tyle spośród obywateli zmieniło pobyt i opuściło miasto.

W mieście Bielsk Podlaski ludność w wieku produkcyjnym stanowi ok. 60 % ogółu mieszkańców miasta.

2. SYTUACJA GOSPODARCZA

Na terenie miasta funkcjonuje 2. 471 prywatnych podmiotów gospodarczych.

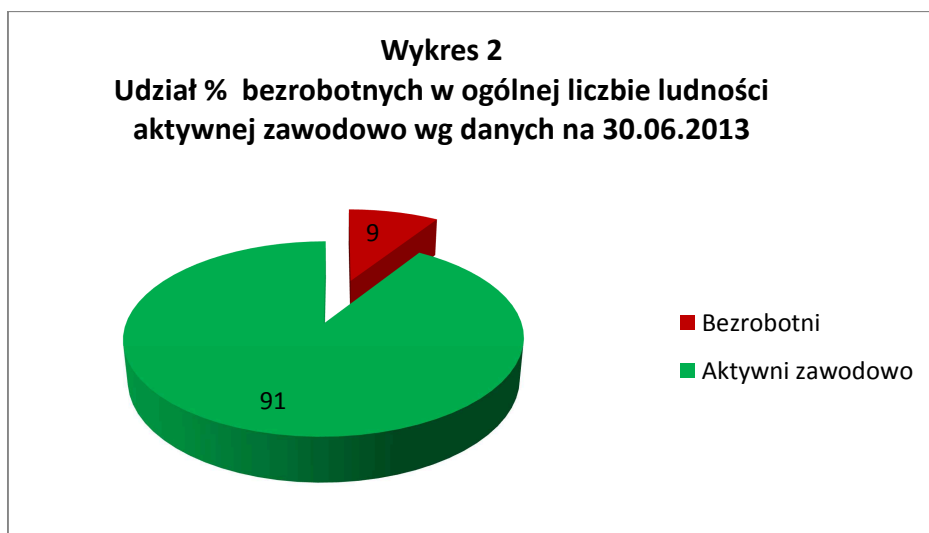
Liczącą się dziedzinę gospodarki stanowi **budownictwo mieszkaniowe i drogowe**, reprezentowane m. in. poprzez takie przedsiębiorstwa jak Budimex Danwood, Grupa Unibep, Polbud, Maksbud, Nordhus.

Przetwórstwo rolno-spożywcze reprezentują: firma Bielmlek, Suempol i bielski oddział Zakładów Mięsnych "Netter", a firma Hoop Polska zajmuje się produkcją napojów i wód. Przemysł metalowy reprezentują Zakłady Bison Biał, firma SPE, a także oddział firmy Pronar Sp. z o.o.

Ponadto na terenie miasta i powiatu bielskiego prowadzą działalność dwie duże rodzime firmy handlowe: Arhelan Burzyńscy Spółka Jawna oraz PSS Społem w Bielsku Podlaskim, jak również kilka supermarketów. Te firmy generują zdecydowanie najwięcej wolnych miejsc pracy w powiecie bielskim, w tym też w naszym mieście.

Istnienie dużej ilości firm generujących miejsca zatrudnienia powoduje, iż sytuacja rynku pracy w powiecie bielskim i Bielsku Podlaskim jest lepsza od większości powiatów woj. podlaskiego, a także od średniej stopy bezrobocia w Polsce.

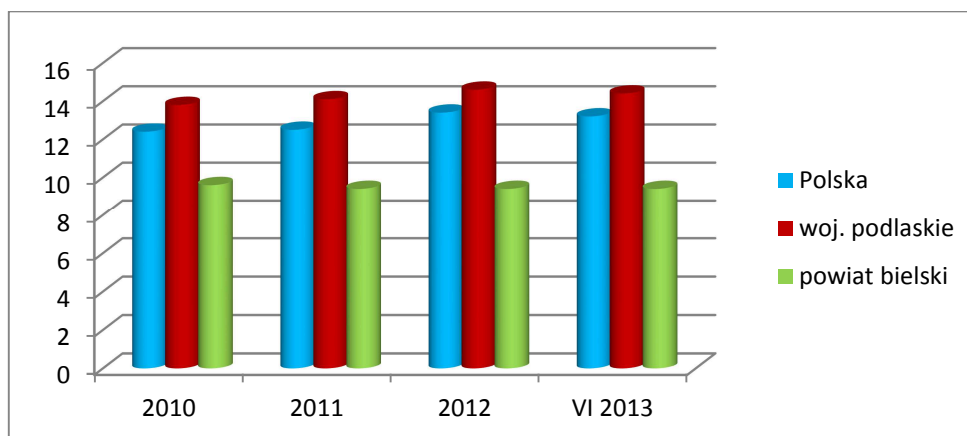
Poniższy wykres przedstawia procentowy udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców czynnych zawodowo.

Dane PUP w Bielsku Podlaskim

Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia w powiecie bielskim w trzech kolejnych okresach, w porównaniu ze średnią stopą bezrobocia w województwie podlaskim i w Polsce:

Wykres 3 Stopa bezrobocia- porównanie

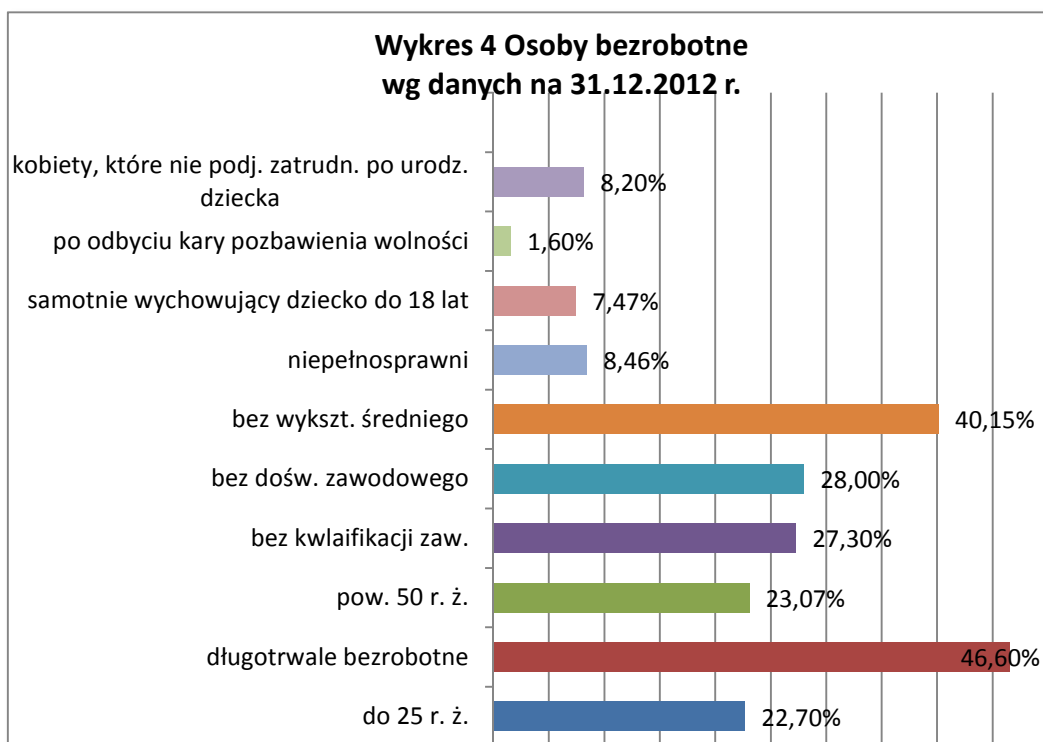

Dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w latach 2010 – 2012 oraz wg stanu na dzień 30.06.2013 r. powiat bielski **charakteryzowała znacznie niższa, w stosunku do województwa podlaskiego i kraju, stopa bezrobocia.**

Z 1 218 osób bezrobotnych zamieszkałych w mieście Bielsk Podlaski, wg danych na 31.12.2012 r., jedynie 176 osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych, w tym 75 kobiet.

Wśród bezrobotnych mieszkańców miasta Bielsk Podlaski można było wyróżnić kilka grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, co przedstawia poniższy wykres:

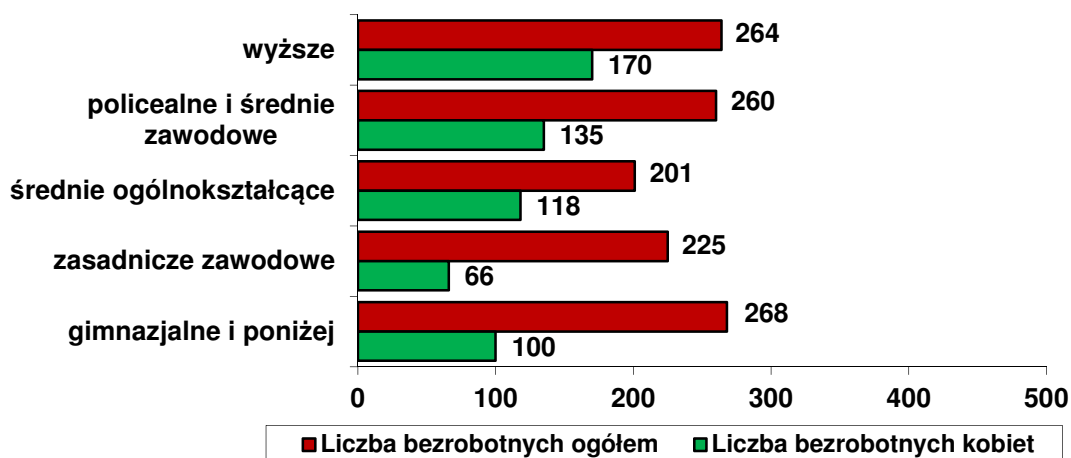

Jak wynika z danych zawartych na wykresie wśród osób bezrobotnych największą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne: 46,6 % i bez wykształcenia średniego: 40,15 % ogółu bezrobotnych.

W Bielsku Podlaskim, podobnie jak w powiecie bielskim, bardziej niepokojąca od stosunkowo niewielkiej stopy bezrobocia, jest jego struktura.

Wg stanu na 31.12.2012 r. w grupie bezrobotnych stosunkowo dużo było ludzi młodych, często nieposiadających doświadczenia zawodowego. Niepokojąca była również dość duża liczba osób bezrobotnych powyżej 45 roku życia, w tym osób po 50 roku życia. Stosunkowo najmniej liczną grupą osób bezrobotnych były osoby w wieku 35-44 lat. Sytuacja bezrobotnych kobiet najbardziej niekorzystnie przedstawiała się w grupie wiekowej 25 – 34 lata, gdzie stanowiły one 57 % bezrobotnych ogółem.

W rejestrach urzędu pracy największą grupę stanowiły osoby bezrobotne przebywające poza rynkiem pracy przez okres od 1 do 6 m-cy (476 osób), nie mniej liczna grupa osób – 401, to długotrwale bezrobotni, z czego aż 56 % to osoby przebywające poza rynkiem pracy przez okres powyżej 2 lat.

Wykres 5 Bezrobotni według wykształcenia

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku Podlaskim

Na koniec 2012 roku w bielskim urzędzie pracy były zarejestrowane aż 264 osoby z wykształceniem wyższym. Jedynie osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym stanowiły licznieszą grupę osób. Najmniejsza grupa osób bezrobotnych legitymowała się wykształceniem średnim ogólnym i zasadniczym zawodowym.

Podsumowując:

- Bielsk Podlaski jest centrum gospodarczym powiatu mającym potencjał i perspektywy dalszego rozwoju.
- Na terenie miasta funkcjonuje 2. 471 prywatnych podmiotów gospodarczych, w tym liczącą się dziedzinę gospodarki stanowi budownictwo mieszkaniowe i drogowe.
- Wśród osób bezrobotnych przeważają osoby ze stażem pracy do 5 lat – jest to 478 bezrobotnych (prawie 40 % ogółu).
- Niepokojąca jest również liczba osób bez stażu, które stanowią ponad 20 % ogółu bezrobotnych. Wśród tej grupy osób przeważają bezrobotne kobiety.
- Niekorzystna i niepokojąca struktura bezrobocia w mieście Bielsk Podlaski utrzymuje się niezmiennie od kilku lat.
- Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni do 30 roku życia, bezrobotni długotrwale, posiadający wykształcenie zawodowe i niższe oraz osoby w przedziale wiekowym 45 – 64.

3. ZASOBY MIASTA, OBSZARY SPOŁECZNE I PROGNOZY

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie miasta korzystano z informacji i statystyk jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji działających w obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują instytucje, wykorzystano wiedzę i kompetencje ekspertów powołanych do Zespołu, szczególnie na etapie formułowania wniosków i prognoz.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie miasta i gminy, działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. W każdym z prezentowanych poniżej obszarów diagnostycznych umieszczono informację jednocześnie o tych właśnie instytucjach. Taki opis stanowi prezentację rzeczywistego stanu zarówno potrzeb, jak i infrastruktury oraz kapitału społecznego.

Publiczne i pozarządowe instytucje wspierają działania społeczne i zapewniają tym samym rozwój miasta.

EDUKACJA I KULTURA

W roku 2013 w mieście Bielsk Podlaski edukacja odbywała się na szczeblu przedszkolnym, szkół podstawowych, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. W roku szkolnym 2013/2014:

- do czterech samorządowych i dwóch przedszkoli niepublicznych uczęszczało 932 dzieci,
- w czterech szkołach podstawowych naukę pobierało 1.335 uczniów
- w trzech gimnazjach - 673 uczniów.

W mieście jest sześć szkół ponadgimnazjalnych, w których uczy się 1.700 uczniów.

Tabela 2: Liczba dzieci w szkołach

Rok	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Placówki				
Przedszkola	775	782	868	913
Szkoły Podstawowe	1373	1347	1322	1295
Gimnazja	918	883	776	733

Dane Urzędu Miasta Bielsk Podlaski

Tabela wskazuje na wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, a spadek uczniów realizujących obowiązki szkolny w szkołach podstawowych i gimnazjach.

W placówkach samorządowych dzieci oprócz realizowanej podstawy programowej uczestniczyły w zajęciach dodatkowych:

- zajęcia na basenie,
- zajęcia nauki języków obcych,
- rytmika, gimnastyka korekcyjna,
- zajęcia logopedyczne

oraz brały udział w kołach zainteresowań: koła plastyczne, ekologiczne, muzyczne, taneczne itp.

W roku szkolnym 2013/2014 w przedszkolach samorządowych ze środków Urzędu Miasta Bielsk Podlaski dofinansowane zostały zajęcia dodatkowe: rytmika i język angielski.

Ponadto przedszkola włączają się aktywnie w programy edukacji zdrowotnej (np. „Ze zdrowiem na Ty”), profilaktycznej (np. „Postaw na rodzinę”), ekologicznej (np. „Czyste powietrze wokół nas”; „Mamo, tato wolę wodę”), z zakresu edukacji społeczno – moralnej („Dobry kolega”).

Placówki samorządowe oprócz kadry pedagogicznej zatrudniają specjalistów logopedów, psychologów, terapeutów, rehabilitanta, oligofrenopedagoga, specjalistę terapii pedagogicznej.

Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkoli angażują się w wiele działań. W każdym przedszkolu jest powołana Rada Rodziców.

We wszystkich szkołach po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów organizowane są zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy w nauce oraz rozwijanie zainteresowań uczniów.

W związku z powyższym prowadzone są zajęcia dodatkowe, głównie przedmiotowe (np. z przedmiotów ścisłych, z języków obcych i z przedmiotów humanistycznych) oraz koła zainteresowań (np. koła sportowe, muzyczne, plastyczne, teatralne, językowe itp.).

W okresie 01.03.2011 r – 30.06.2012 r. we wszystkich szkołach podstawowych był realizowany projekt dla uczniów klas I-III w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym projektu było wyrównanie szans edukacyjnych poprzez indywidualizację procesu kształcenia dzieci z klas I-III. W projekcie wzięło udział 339 uczniów.

Wszystkie szkoły posiadają dostęp do Internetu i umożliwiają korzystanie z sal gimnastycznych. W każdej szkole prowadzone jest dożywianie uczniów, 6 szkół zatrudnia pedagoga, 1 logopedę, 4 psychologa, 1 doradcę zawodowego.

W Zespole Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. J. Kostyczewicza funkcjonują klasy integracyjne.

W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 5 szkołach funkcjonują świetlice środowiskowe (Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Kpt. Wł. Wysockiego, Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów, Zespół Szkół im. A. Mickiewicza, Zespół Szkół z DNJB im. J. Kostyczewicza, Gimnazjum Nr 1 im. Niepodległości Polki). Uczęszcza do nich średnio 190 uczniów, z czego 127 pochodzi z rodzin dysfunkcyjnych (stan na 30.06.2013 r.)

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, m.in. „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, „Góra Grosza”, „Dzieci Dzieciom”, „I Ty możesz zostać św. Mikołajem”, „Pomóż i Ty” oraz w innych zbiórkach pieniężno-rzeczowych (m.in. organizowanych przez Caritas i PCK) na rzecz dzieci niepełnosprawnych, osób starszych oraz pochodzących z rodzin ubogich.

Wnioski i prognozy obszaru edukacji :

- Z analizy potrzeb i problemów obszaru edukacji w mieście Bielsk Podlaski, wynika, iż bielskie przedszkola są słabiej dofinansowane jeśli chodzi o kwestie remontowe samych budynków oraz sal, łazienek, szatni przedszkolnych. Place zabaw wymagają odnowienia i doposażenia. Przy szkołach brakuje także miejsc do aktywnego odpoczynku.
- Bielskie szkoły potrzebują doposażenia szkolnych pracowni przedmiotowych w pomoce dydaktyczne i sprzęt oraz uzupełnienia księgozbiorów bibliotek szkolnych.
- Występuje niedostateczne zatrudnienie specjalistów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej- logopedy i psychologa, doradcy zawodowego.
- Istnieje potrzeba większej współpracy organizacji pozarządowych z placówkami oświatowymi w celu pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym unijnych na dodatkowe wyposażenie i zajęcia pozalekcyjne.

W mieście Bielsk Podlaski działa Bielski Dom Kultury. Pełni on rolę mecenasa kultury i sztuki w mieście.

W swojej ofercie posiada ponad 30 imprez cyklicznych, które cieszą się szerokim zainteresowaniem i rozgłosem (np. Wieczór kolęd, Festiwal „Podlaska Nuta”; Festiwal „Piosenka Białoruska”; Sylwester pod gwiazdami, Konkurs recytatorski „Trójgłos poetycki” i wiele innych). Każdy mieszkaniec miasta, w różnym wieku może znaleźć coś dla siebie, gdyż prowadzone są różnego rodzaju zajęcia: muzyczne, plastyczne, teatralne, recytatorskie.

Przy Bielskim Domu Kultury funkcjonuje 12 zespołów:

1. Pracownia Plastyczna „KOLORYT”,
2. Koło Plastyczne „COLLAGE”,
3. Zespół Teatralny „ANTRAKT” ,
4. Zespół „FART”,

5. Zespół „KARUZELA”,
6. Zespół „kFARTet”,
7. Zespół Pieśni i Tańca „WASILOCZKI”,
8. Zespół Pieśni Białoruskiej „MAŁANKA”,
9. Chór Polskiej Pieśni Narodowej,
10. Ukraiński Zespół Pieśni i Tańca „RANOK”,
11. Męski Zespół „KURANTY”,
12. Zespół Tańca Nowoczesnego „NORTUS”.

Bielski Dom Kultury jako samorządowa instytucja kultury spełnia również rolę misyjną. Dokłada wszelkich starań aby wzbogacać swoją działalność o wspólne inicjatywy z bielskimi stowarzyszeniami oraz wszelkiego rodzaju organizacjami, które prowadzą działalność społeczną i kulturalną.

BDK pragnie uaktywnić środowisko ludzi dorosłych i starszych poprzez odkrywanie i pokazywanie ich talentów (hobbystów z różnych dziedzin, robótek domowych, pasji literackich i artystycznych). Od lutego 2013 roku działa przy placówce: Pracownia Amatora Plastyka skupiająca grupę osób dorosłych i zajęcia teatralne organizowane wspólnie z członkami Uniwersytetem III Wieku.

W roku 2014 planowany jest przegląd teatrów szkolnych z trzech powiatów: bielskiego, hajnowskiego i siemiatyckiego.

Wnioski i prognozy rozwoju kultury:

- Niezbędny jest remont i przebudowa Domu Kultury, aby w znaczący sposób poprawić i usprawnić warunki działania już istniejących pracowni i zespołów oraz poszerzyć zakres oferowanych usług kulturalnych.
- Dom Kultury potrzebuje poszerzenia oferty skierowanej do dzieci o organizację półkolonii dla rodzin ubogich.
- Występuje niedostateczne zainteresowanie młodego pokolenia folklorem i tradycjami regionu.

KWESTIA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

W mieście funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, 10 niepublicznych przychodni zdrowia, które świadczą opiekę zdrowotną mieszkańcom miasta i powiatu.

Poniżej przedstawiono ilość wykonanych świadczeń w poszczególnych poradniach w latach 2009-2012. Z danych wynika, że najwięcej porad udzielono w poradni urazowo

ortopedycznej, poradni p/gruźliczej, poradni dla kobiet jak również w poradni dermatologicznej, poradni zdrowia psychicznego.

Tabela nr 3 Wykaz udzielonych świadczeń zdrowotnych dla mieszkańców powiatu bielskiego, w tym mieszkańców Bielska Podlaskiego

Lp.	Nazwa poradni	Ilość wykonanych świadczeń w poszczególnych latach:			
		2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
1.	Poradnia p/gruźlicza	7710	7480	9679	9005
2.	Poradnia alergologiczna	1101	1135	1403	1344
3.	Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu	948	870	864	873
4.	Poradnia zdrowia psychicznego	4613	4523	5853	6542
5.	Poradnia reumatologiczna	1847	1802	1962	2352
6.	Poradnia chirurgiczna	7229	6789	6872	7500
7.	Poradnia urazowo-ortopedyczna	14356	13978	14863	15651
8.	Poradnia dermatologiczna	6540	6214	6418	6689
9.	Poradnia laryngologiczna	3508	2917	2778	3495
10.	Poradnia okulistyczna ³	7755	6513	6096	-
11.	Poradnia diabetologiczna	2861	1215	653	877
12.	Poradnia endokrynologiczna	613	1904	2357	2752
13.	Poradnia onkologiczna	669	721	788	1601
14.	Poradnia chorób zakaźnych	2223	1468	2276	2142
15.	Poradnia kardiologiczna ⁴	1687	1699	1531	-
16.	Poradnia urologiczna	2114	2128	2198	2618
17.	Poradnia dla kobiet Bielsk Podlaski	7581	6263	6128	6338
18.	Poradnia dla kobiet Brańsk	3023	2530	2270	2460
19.	Poradnia dla kobiet Topczewo ⁵	380	170	244	-

20.	Poradnia dla kobiet Boćki ⁶	299	147	141	-
21.	Poradnia preluksacyjna	1153	673	485	947
22.	Poradnia osteoporozy ²	254	355	-	-
23.	Poradnia wad postawy u dzieci i młodzieży ¹	4	-	-	-
24.	Dzienny oddział terapii uzależnień i współuzależnień od alkoholu	1838	1506	1796	2077
25.	Poradnia neurochirurgiczna ⁷	-	-	-	2077
	RAZEM	80306	73000	77655	76608

¹ W 2010 r. NFZ w Białymstoku nie zakontraktował dla SPZOZ poradni wad postawy u dzieci i młodzieży,

² W 2011 r. zakończyła działalność poradnia osteoporozy.

^{3, 4, 5, 6} W 2011 r. NFZ nie zakontraktował dla SPZOZ poradni okulistycznej, kardiologicznej, poradni dla kobiet w Topczewie i Boćkach,

⁷ Od 1 października 2011 r. rozpoczęła działalność poradnia neurochirurgiczna.

Ważnym problemem zdrowotnym wynikającym z analizy świadczeń wykonanych w zakresie poradni p/gruźliczej jest dychawica oskrzelowa – 2052, przewlekła zaporowa choroba płuc – 1482, następstwa gruźlicy – 148. W tym okresie 2009-2012 odnotowano 226 osób leczonych na gruźlicę potwierdzoną bakteriologicznie.

Liczba chorych leczonych ogółem dotyczy osób, które są zarejestrowane w zakładach opieki ambulatoryjnej w danym roku, gdyż chorego wlicza się do ewidencji jeden raz, niezależnie od liczby porad w ciągu roku.

W latach 2009-2012 liczba chorych ogółem z zaburzeniami psychicznymi leczonych w poradniach zdrowia psychicznego wyniosła 21531 osób z powiatu bielskiego. Największy procent osób leczonych to pacjenci chorzy na schizofrenię ok. 4 tys., zaburzenia depresyjne – ok. 1,8 tys., zaburzenia depresyjne nawracające – ok. 3,5 tys. osób. Jest to duży problem społeczeństwa bielskiego, tym bardziej, że jest to choroba wykazująca tendencję wzrostową.

Wśród społeczności bielskiej najczęściej leczonym nowotworem, jest:

- nowotwór sutka co stanowi 24% leczonych wszystkich nowotworów ,
- nowotwór jelita grubego co stanowi 13% wszystkich leczonych nowotworów,
- nowotwór płuca co stanowi 9% wszystkich leczonych nowotworów.

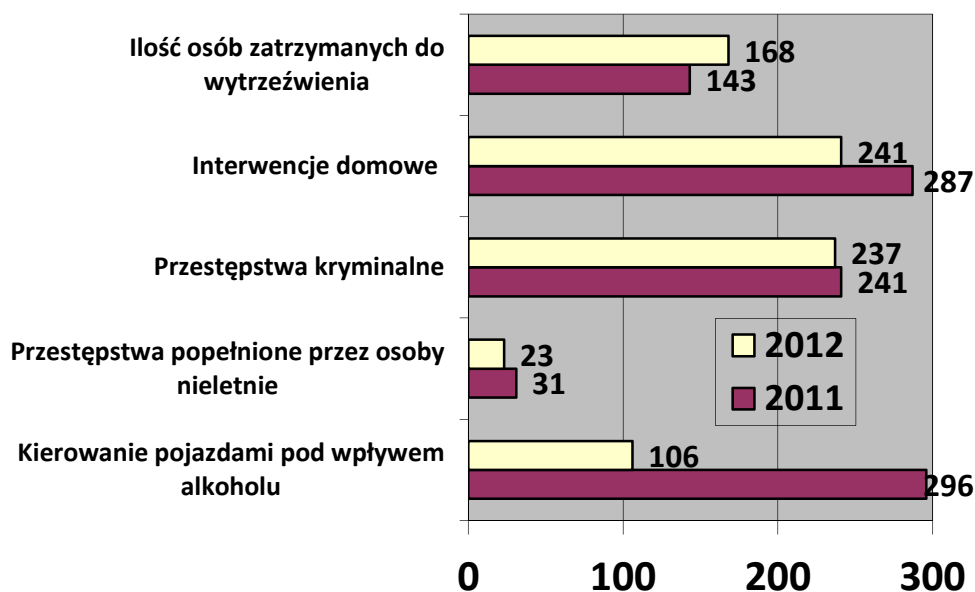
W wielu poradniach specjalistycznych ZOZ jest w stanie udzielić większej liczby świadczeń.

Na 1000 mieszkańców udzielono około 3 tys. świadczeń medycznych.

SP ZOZ w Bielsku Podlaskim prowadzi profilaktykę zdrowotną dzieci i młodzieży w podstawowej opiece zdrowotnej.

Choroba alkoholowa i inne uzależnienia powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Wykres 6 Naruszanie prawa i porządku publicznego w związku z problemem używania alkoholu

Źródło: Komenda Powiatowa Policji (stan na dzień 31.10.2011r. i 31.10.2012 r.)

W 2012 roku w stosunku do 2011 roku odnotowano spadek przestępstw, jakim jest kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu. Pozostałe wykroczenia – jak zatrzymanie, interwencje domowe oraz przestępstwa kryminalne mieszczą się w podobnych granicach.

Interwencje te przekładają się na organizację pomocy i wsparcia osobom uzależnionym, ich rodzinom i bliskim.

Tabela 4 Liczba osób objętych pomocą Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu oraz Dziennego Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu

Ilość	Lata		
	2011 (stan na dzień 31.10.2011 r.)	2012 (stan na dzień 31.10.2012 r.)	2013 (stan na dzień 31.10.2013 r.)
osób przyjętych w Poradni Terapii Uzależnienia od	253	231	141

Alkoholu			
porad udzielonych osobom uzależnionym i współuzależnionym	449	468	740
osób uczestniczących w terapii w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu	31	22	37

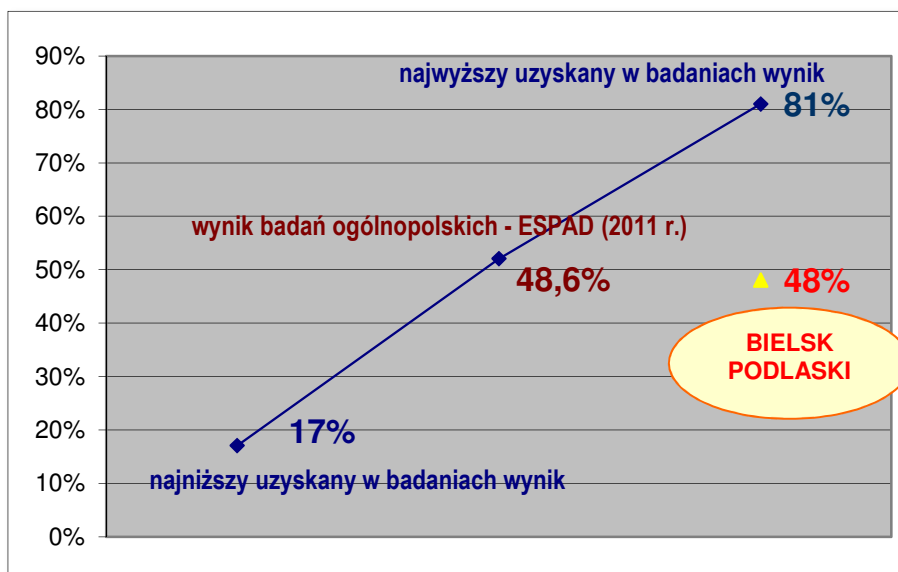
Dane: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Bielsku Podlaskim.

Tabela 5 Dane dotyczące postępowań prowadzonych przez MKRPA

Liczba:	2011 (stan na koniec 31.12.2011 r.)	2012 (stan na dzień 30.12.2012 r.)	2013 (stan na 31.12.2013 r.)
nowych wniosków, które wpłynęły do MKRPA	71	62	79
wniosków skierowanych do sądu	41	34	41
przeprowadzonych badań biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	27	25	24
skontrolowanych punktów w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	45	20	30

Wyniki ogólnopolskich badań ESPAD przeprowadzonych w 2011 roku na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) wskazały, iż chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 87,3% uczniów z młodziej grupy i 95,2% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 57,6% 15–16-latków i 80,4% 17–18-latków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród młodzieży jest piwo, a najmniej – wino.

Jak miasto Bielsk Podlaski wygląda na tle innych gmin i badań ogólnopolskich (dla 15-latków) przedstawia poniższy wykres

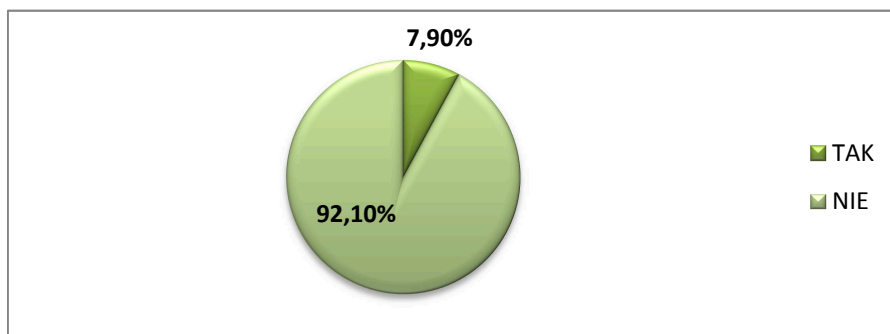
Wykres 8 Pijący nastolatki w Polsce i Bielsku Podlaskim

Dane: Badanie ESPAD, Bielsk Podlaski 2011

We wrześniu 2011 r. wśród młodzieży szkolnej oraz dorosłych mieszkańców miasta Bielsk Podlaski przeprowadzono badanie monitorujące skalę problemu uzależnienia od środków psychoaktywnych. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród młodych ludzi pojawiają się ryzykowne zachowania narkotykowe. Młodzież ma przekonanie, iż w narkotyki można najprędzej zaopatrzyć się na dyskotecę, czy w pubie, ale kupno środka odurzającego w innych miejscach, też nie nastręcza trudności.

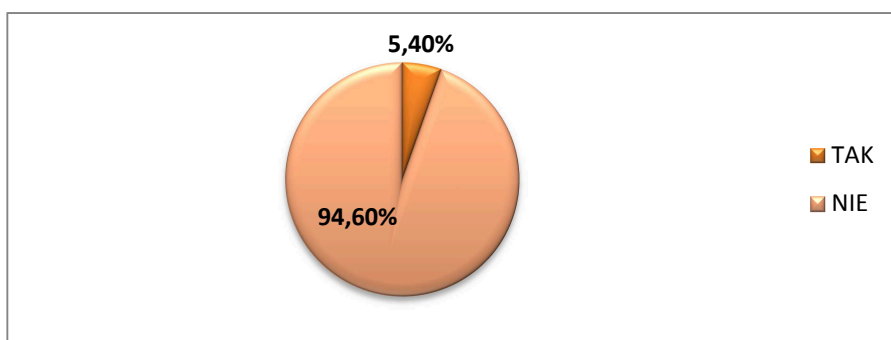
W grudniu 2013 roku przeprowadzono 19 spotkań informacyjno - edukacyjnych dla 392 uczniów bielskich gimnazjów. W trakcie spotkań prowadzący zrealizowali badania monitorujące skalę problemu narkotykowego wśród bielskiej młodzieży szkolnej.

1. Na pytanie o używanie narkotyków przez młodzież uzyskali następujące odpowiedzi:

Wśród osób używających narkotyki 100 % ankietowanych przyznało się do palenia marihuany.

2. Na pytanie o używanie dopalaczy przez młodzież uzyskano następujące wyniki:

Przeciwdziałanie narkomanii od kilku lat jest jednym z priorytetowych zadań bielskiej policji. W strukturze przestępczości narkotykowej dominowało posiadanie środków odurzających, odpłatne i nieodpłatne ich udzielanie zarówno dorosłym, jak i w mniejszym zakresie nieletnim.

Tabela 6 Przestępstwa związane z narkotykami

	2010	2011	2012	2013
Ilość ujawnionych przestępstw narkotykowych	107	109	75	61

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim

Sprawcy przestępstw narkotykowych to ludzie młodzi w wieku od 17 do 28 lat.

W 2012 roku w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym ds. przeciwdziałania narkomanii udzielono 40 konsultacji indywidualnych. W konsultacjach udział wzięło 10 osób. W 2013 r. udzielono 57 konsultacji indywidualnych 17 osobom.

Wnioski i prognozy diagnostyczne obszaru zdrowia:

- Głównymi problemami zdrowotnymi mieszkańców Bielska Podlaskiego są:
 - a) choroby zdrowia psychicznego
 - b) choroby układu krążenia w tym: nadciśnienie tętnicze, niedokrwienne choroby serca (zawały), udary mózgu,
 - c) choroby układu oddechowego,
 - d) nowotwory.
- Przyczyny powyższego tkwią w słabo rozpowszechnionej informacji o zdrowym trybie życia (właściwe odżywianie, ruch).
- Najwięcej porad udzielono w poradni urazowo ortopedycznej, poradni p/gruźliczej, poradni dla kobiet, poradni zdrowia psychicznego.

- W wielu poradniach specjalistycznych ZOZ jest w stanie udzielić większej liczby świadczeń, na wiele usług zapotrzebowanie wzrasta z każdym rokiem.
- Utrzymują się wykroczenia związane ze szkodliwym używaniem alkoholu: zatrzymanie w izbie, interwencje domowe oraz przestępstwa kryminalne
- W grupie młodzieży nastąpił znaczny wzrost ryzykownych zachowań.
- W badanych grupach młodzież eksperymentowała z narkotykami lub innymi środkami odurzającymi, a także była w szkole i poza szkołą częstowana, namawiana do brania narkotyków lub innych środków zmieniających świadomość. Eksperymentują zarówno chłopcy jak i dziewczęta.
- Konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem, jak również integracją społeczną osób nimi dotkniętych.

OBSZAR BEZPIECZEŃSTWA

Brak bezpieczeństwa wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Występują jednak miejsca lub osiedla, które wymagają wzmożonej interwencji służb policyjnych.

Według raportu Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim w latach 2009-2012 odnotowano :

a) liczba przestępstw dokonanych na terenie powiatu Bielsk Podlaski:

- rok 2009 – 1032, w tym 20 popełnionych przez nieletnich,
- rok 2010 – 837, w tym 24 popełnione przez nieletnich,
- rok 2011 – 947, w tym 33 popełnione przez nieletnich,
- rok 2012 – 913, w tym 27 popełnionych przez nieletnich;

b) liczba wykroczeń

- rok 2009 – ogólna liczba 850, popełnione na terenie miasta Bielsk Podlaski 321, w tym popełnione przez nieletnich 35,
- rok 2010 - ogólna liczba 639, popełnione na terenie miasta Bielsk Podlaski 306, w tym popełnione przez nieletnich 40,
- rok 2011 - ogólna liczba 866, popełnione na terenie miasta Bielsk Podlaski 340, w tym popełnione przez nieletnich 29,
- rok 2012 - ogólna liczba 776, popełnione na terenie miasta Bielsk Podlaski 394, w tym popełnione przez nieletnich 56;

c) liczba interwencji w rodzinach na terenie miasta Bielsk Podlaski:

- rok 2009 (II półrocze) – 285 interwencji, w tym 21 związanych z niebieską kartą,

- rok 2010 – 566 interwencji, w tym 31 związanych z niebieską kartą,
- rok 2011 – 348 interwencji, w tym 23 związanych z niebieską kartą,
- rok 2012 – 290 interwencji, w tym 21 związanych z niebieską kartą.

Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim osiąga dobre wyniki w zakresie wykrywalności najbardziej dokuczliwych przestępstw (wskaźnik wykrywalności w 7 kategoriach wyniósł w ubiegłym roku 50,9%).

Liczba przestępstw ustabilizowała się na poziomie około 1 tysiąca rocznie, z czego przestępstwa kryminalne stanowią 1/3 ogółu.

Działania bielskiej policji koncentrują się również na zapobieganiu przestępczości. Pożądane policyjne treści przekazywane są poszczególnym adresatom w ramach realizowanych programów prewencyjnych.

Bielska Komenda realizowała 6 programów profilaktycznych m.in:

„Bezpieczne wakacje/ferie”; „Stop patologiom”; „Mój dzielnicowy”; „Bezpiecznie do szkoły/domu”; „Bezpieczna komórka”; „Prewencja na start” oraz liczne, cyklicznie prowadzone akcje czy konkursy takie jak: projekt prewencyjny „Stop bezmyślności” (dot. psów); konkurs „Nasze bezpieczeństwo”, a także działania np.: „Nie bądźmy obojętni” (osoby bezdomne, narażone na ryzyko zamarznięcia w sezonie zimowym) oraz kampanię informacyjną przeciwko handlowi ludźmi „Nie ufaj bezgranicznie”.

Tabela 7 Działania profilaktyczne

Prowadzone działania	Liczba spotkań/ liczba uczestników			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
„Stop patologiom”	55/ 2957	48/ 2019	20/ 727	61/ 2061
„Bezpieczne wakacje/ ferie”	100/ 3418	60/ 2202	71/ 4377	82/ 2410
„Bezpieczna droga do szkoły/domu”	81/ 2642	91/ 3175	85/ 4028	86/ 2811

W latach 2010-2012 realizowano następujące programy oraz działania:

1. Program „stop patologiom”.

Katalog działań w ramach programu:

- a) „Nie bądźmy obojętni”;
- b) „Odpowiedzialność prawna osób nieletnich”;

c) „Nie ufaj bezGRANICznie”.

2. Program „Uwaga zagrożenie”.

Katalog działań w ramach programu:

- a) „Bezpieczne wakacje/ferie”;
- b) Konkurs dla szkół: Honorowy Certyfikat Bezpieczeństwa „Szkoła Bezpieczna i Przyjazna Uczniom”;
- c) Bezpieczna droga do szkoły/domu.

3. Program „Prewencja na start”.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, liczba spraw dotycząca mieszkańców miasta Bielsk Podlaski przedstawiała się następująco:

a) ilość dozorów kuratorskich, które wpłynęły do wykonania z tytułu warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności i warunkowego przedterminowego zwolnienia:

- w 2009 r. – 104 sprawy, w tym 4 dotyczące kobiet,
- w 2010 r. – 103 sprawy, w tym 6 dotyczące kobiet,
- w 2011 r. – 94 sprawy, w tym 2 dotyczące kobiet,
- w 2012 r. – 90 spraw, w tym 5 dotyczące kobiet,

b) ilość kar ograniczenia wolności i prac społecznie użytecznych orzeczonych w stosunku do mieszkańców miasta i skierowanych do wykonania:

- w 2009 r. – 68 spraw, w tym 1 dotycząca kobiety,
- w 2010 r. – 48 spraw,
- w 2011 r. – 55 spraw, w tym 3 dotyczące kobiet,
- w 2012 r. – 97 spraw, w tym 5 dotyczące kobiet,

c) kuratorzy zespołu KSS korzystając z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej udzieli wsparcia:

- w 2009 r. – 18 osobom, w tym 2 osoby uzyskały pomoc dwukrotnie,
- w 2010 r. – 21 osobom, w tym 5 osób uzyskało pomoc dwukrotnie,
- w 2011 r. – 7 osobom, w tym 2 osoby uzyskały pomoc dwukrotnie,
- w 2012 r. – 12 osobom, w tym 2 osoby uzyskały pomoc dwukrotnie.

Osobami najczęściej korzystającymi z pomocy były osoby zwalniane z zakładów karnych i członkowie ich rodzin. W większości wypadków pomoc polegała na finansowaniu zakupów żywności, środków czystości i odzieży.

Ponadto w zakresie orzekanych kar ograniczenia wolności i prac społecznie użytecznych kuratorzy ściśle współpracują z Przedsiębiorstwem Komunalnym, zaś w zakresie pomocy społecznej z MOPS w Bielsku Podlaskim.

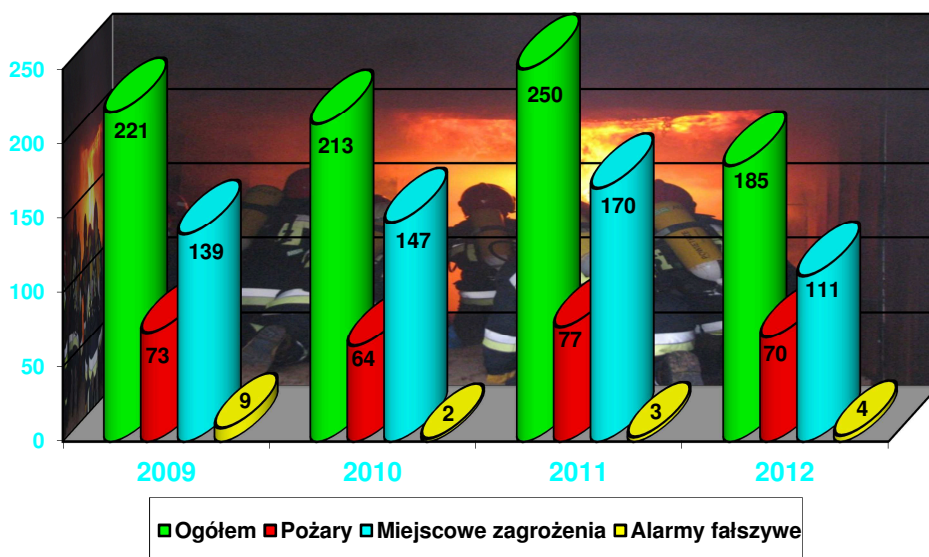
Dodatkowo nad bezpieczeństwem mieszkańców miasta Bielsk Podlaski czuwa **straż pożarna**. Najczęściej jednak strażacy biorą udział w akcjach pożarowych i akcjach ratunkowych w trakcie wypadków komunikacyjnych.

Tabela 8 Działania ratownicze ochrony przeciwpożarowej

Lp.	Obszar	Pożary				Miejscowe zagrożenia				Alarmy fałszywe				Ogółem zdarzenia			
		2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
1	m. Bielsk Podlaski	73	64	77	70	139	147	170	111	9	2	3	4	221	213	250	185

Dane: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim

Wykres 8 Struktura zdarzeń w latach 2009-2012

Istotne zagrożenie na terenie gminy niesie transport drogowy i kolejowy materiałów niebezpiecznych oraz zwiększające się z roku na rok nasilenie ruchu samochodowego. Transportem kolejowym przewożone są paliwa w cysternach (ON, etylina) oraz gaz propan-butan.

Wśród zadań w zakresie popularyzacji zagadnień ochrony przeciwpożarowej oraz doskonalenia działalności informacyjnej każdego roku bielska straż pożarna prowadzi następujące działania:

- opracowywano oraz rozpropagowywano materiały informacyjne w formie broszur na temat „Nie wypalaj traw” i zimowego dogrzewania budynków „Czad cichy zabójca” oraz „NIE dla czadu!”
- Przeprowadzano pokazy sprzętu ratowniczego w ramach akcji „Bezpieczne wakacje” oraz „Bezpieczne ferie”.
- Każdego roku, wspólnie z Zarządem Oddziału Powiatowego ZOSP RP w Bielsku Podlaskim przeprowadzano eliminacje Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”.

Wnioski i prognozy obszaru bezpieczeństwa w mieście:

- Przestępczość na terenie miasta występuje nadal i utrzymuje się na stałym poziomie.
- Mieszkańcy Bielska Podlaskiego oczekują szybkiej i zdecydowanej reakcji ze strony policjantów oraz łatwego dodzwonienia się po interwencję do dyżurnego.
- Potrzeba monitoringu miasta przy głównych ulicach czy na osiedlach mieszkaniowych.

Ważną rolę w zwalczaniu takich zjawisk odgrywają również płatne patrole piesze. Funkcjonariusze pełniący na terenie miasta służbę pieszo docierają do miejsc często niedostępnych lub trudno dostępnych dla patroli zmotoryzowanych. Te drugie jednak szybciej docierają do miejsc oddalonych, jak również przemieszczają się w razie konieczności z jednego krańca miasta na drugi. Dlatego też funkcjonowanie płatnych patroli pieszych jest jak najbardziej zasadne również w kolejnych latach.

Priorytetami w obszarze bezpieczeństwa są też:

- Modernizacja stanowisk garażowych straży pożarnej.
- Doskonalenie funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i usprawnienie organizacji działań ratowniczych poprzez organizację ćwiczeń, monitoring gotowości sił i środków.
- Doskonalenie systemu rozpoznawania, analizowania zagrożeń pożarowych oraz nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych.
- Doposażenie bazy logistycznej i zasobów sprzętowych niezbędnych do realizacji zadań
- Działania na rzecz poprawy świadomości społecznej w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

OSOBY ZALEŻNE: STARSZE ORAZ NIEPEŁNOSPRAWNE

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie.

Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Według danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku liczba mieszkańców Bielska Podlaskiego w wieku 60 lat i powyżej w latach 2009 – 2012 sukcesywnie rosła:

2009 r. – 4.082 osób

2010 r. – 4.229 osób

2011 r. – 4.342 osób

2012 r. – 4.488 osób

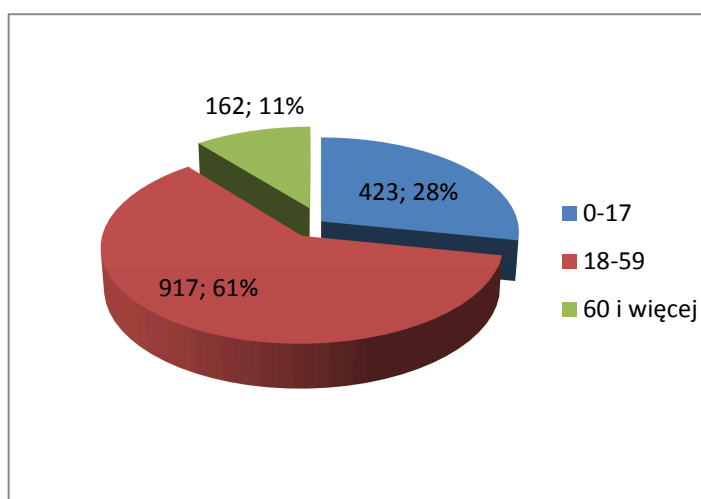
W mieście od 15 marca 2011 r. funkcjonuje Bielskie Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku, które skupia ok. 70 członków, mieszkańców miasta w wieku 50+.

Bielski UTW prowadzi aktywną działalność rozwijając swoje zainteresowania poprzez udział w zajęciach takich jak: lektorat języka angielskiego, warsztaty plastyczno-rękodzielnicze, literacko-dyskusyjne oraz sportowe (aerobic, gimnastyka, nordic walking itp.). Ponadto ściśle współpracuje z innymi organizacjami z terenu miasta realizując wspólne projekty.

W 2012 roku MOPS w Bielsku Podlaskim udzielał wsparcia z następujących przyczyn:

- ubóstwo – 999 osób
- **niepełnosprawność – 799 osób**
- **długotrwała lub ciężka choroba – 463 osób**

Świadczeniobiorcami systemu pomocy społecznej w 2012 roku w przeważającej mierze były osoby w wieku aktywności zawodowej (18-59). **Drugą grupę stanowili odbiorcy w wieku 60 i więcej lat (wiek emerytalny).** Były to 162 osoby, czyli 11% korzystających z pomocy.

Wykres 9 Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2012

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 r. na dzień 31.12.2010 r., powiat bielski zamieszkiwało 58.091 osób. Podczas spisu zbierano również dane dotyczące niepełnosprawności oraz osób niepełnosprawnych, jednak podanie tych informacji było dobrowolne.

W związku z powyższym można jedynie oszacować procentowe dane osób niepełnosprawnych. Szacunkowo ocenia się, że 15% populacji naszego kraju to osoby niepełnosprawne, zatem należy założyć, iż na terenie powiatu bielskiego zamieszkuje około 8.800 osób niepełnosprawnych, **zaś w mieście około 4.000 osób niepełnosprawnych.**

Tabela 9 Liczba i rodzaj wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Stan na 31 XII	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	30.06.2013 r.
Ogółem liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w tym:	964	967	1096	1256	640
Lekkim	229	221	178	184	115
Umiarkowanym	390	386	446	474	260
Znacznym	345	360	472	478	208
Dzieci do 16 roku życia	121	121	124	120	57

Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2009 - 2013

Na terenie miasta Bielsk Podlaski na rzecz osób niepełnosprawnych działają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Do największych należą:

- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Szansa” w Bielsku Podlaskim – 130 członków,
- Stowarzyszenie „Serce Ludzi Ziemi Bielskiej” w Bielsku Podlaskim – 40 członków,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia „Małe Marzenia” – 28 członków,
- Klub „Amazonki” w Bielsku Podlaskim – 31 osób,
- Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Bielsku Podlaskim – 100 członków,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów Oddział Rejonowy w Bielsku Podlaskim – 656 członków.

W mieście niepełnosprawne dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym mają możliwość nauki razem z rówieśnikami. W Przedszkolu Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bielsku Podlaskim uczęszczało 21 dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności i 17 dzieci z opinią Poradni PP o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.

W Zespole Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. J. Kostyczewicza w Bielsku Podlaskim obowiązek szkolny w roku szkolnym 2012/2013 realizowało 10 uczniów niepełnosprawnych (7 w Szkole Podstawowej i 3 w Gimnazjum). Natomiast do Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II (na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły zawodowej) w roku szkolnym 2012/2013 uczęszczało 107 uczniów niepełnosprawnych.

Wnioski i prognoza obszaru osób zależnych :

- Występuje izolacja osób starszych, samotnie mieszkających i osób niepełnosprawnych.
- Brak na terenie miasta instytucji, która świadczyłaby osobom tego potrzebującym usługi/opieki całodobowej.
- Należy prowadzić własne rozpoznanie i monitorowanie sytuacji osób zależnych w mieście.
- Stale współpracować z partnerami społecznymi w obszarze niepełnosprawności i włączenia społecznego osób starszych.
- Należy podejmować działania na rzecz upowszechnienia i działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz ngo na rzecz osób niepełnosprawnych.
- W celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu ważne jest umożliwienie nauki dzieciom niepełnosprawnym fizycznie i umysłowo wraz ze swoimi zdrowymi rówieśnikami.

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

System pomocy społecznej, jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Bielsk Podlaski realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

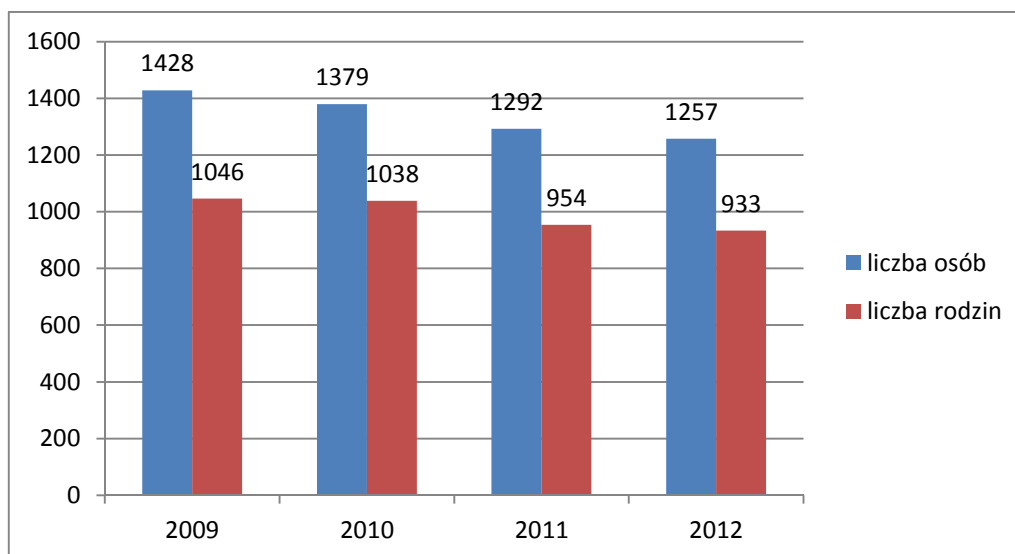
Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Ponadto obowiązujący system pomocy społecznej oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dn. 01.01.2012r. nałożyły na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną oraz finansowanie pieczy zastępczej.

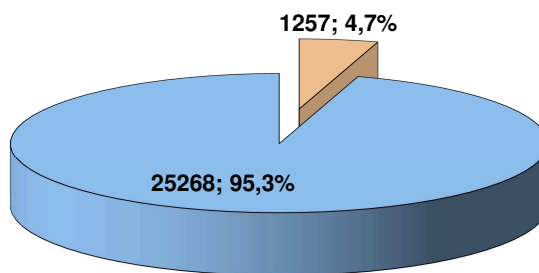
Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” nakłada na OPS obowiązek obsługi administracyjno-technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych. Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego został wybrany Dyrektor MOPS w Bielsku Podlaskim. W roku 2012 do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 16 Niebieskich Kart, które były zakładane przez różne instytucje tj. Policję, Szkoły, pracowników socjalnych MOPS, Szpital w Bielsku Podlaskim.

Obok MOPS działania na rzecz osób wykluczonych w mieście są prowadzone przez: Środowiskowy Dom Samopomocy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, Prokuraturę Rejonową, Komendę Powiatową Policji, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Domy Pomocy Społecznej w woj. podlaskim i województw ościennych, służbą zdrowia (szpitale, POZ, przychodnie, poradnie, Dzienny Oddział Terapii Uzależnień), oświatą (Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, szkoły i przedszkola), związki wyznaniowe i organizacje pozarządowe.

Wykres 10 Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2009 – 2012

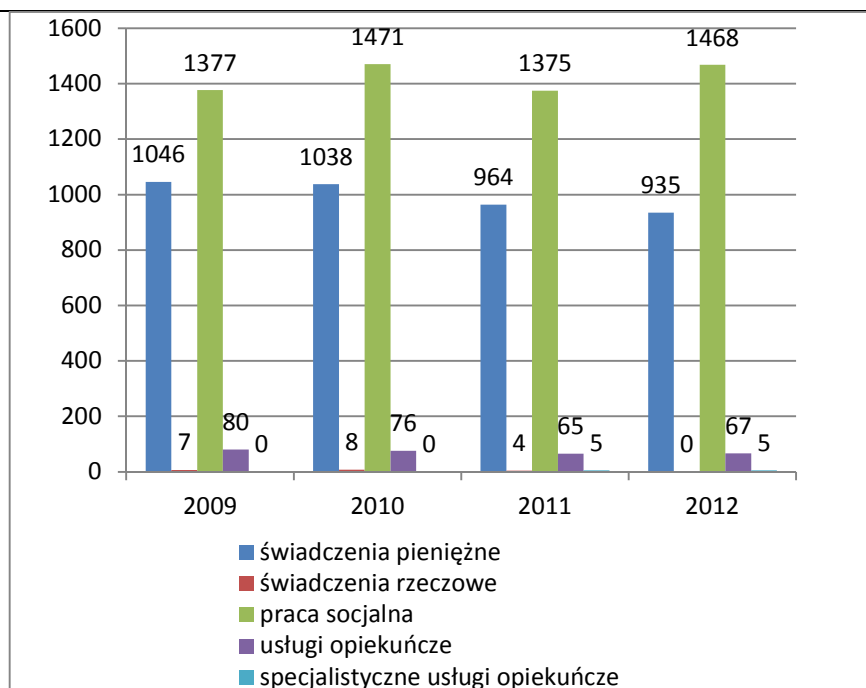
Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

Systematycznie spada liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Nie świadczy to jednak o spadku ilości problemów społecznych. Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotymowe (jednocześnie w rodzinie występuje np. bezrobocie, alkoholizm, przemoc, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, długotrwała choroba). W związku z tym jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz asystenturę rodziny.

Wykres 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, a ludność miasta w 2012 roku

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

Spośród 26.525 mieszkańców miasta, 1.257 osób skorzystało z systemu pomocy społecznej w roku 2012, **co stanowi 4,7% całej liczby mieszkańców miasta**. Liczba ta obejmuje również członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie.

Wykres 12 Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS w latach 2009 – 2012 (liczba rodzin)

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

Analiza danych pozwala stwierdzić, iż udzielane przez pracowników ośrodka porady w postaci pracy socjalnej były najczęściej świadczoną formą pomocy. Drugą w kolejności formą udzielanej pomocy były świadczenia pieniężne. Od kwietnia 2011 r. Ośrodek realizuje nowe zadanie w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pomoc ta adresowana jest wyłącznie do dzieci.

Tabela 10 Typ realizowanych świadczeń w latach 2009 – 2012

Typy świadczeń	2009		2010		2011		2012	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Pieniężne	1428	1046	1379	1038	1292	964	1257	935
Rzeczowe	0	7	0	8	0	4	0	0
Praca socjalna	3088	1377	3209	1471	2889	1375	3075	1468
Usługi opiekuńcze	80	80	76	76	65	65	67	67
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	21	5	22	5

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej.

W 2012 roku MOPS w Bielsku Podlaskim udzielał wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

- **bezrobocie – 1.233 osób w 496 rodzinach,**
- **ubóstwo – 999 osób w 445 rodzinach,**
- **niepełnosprawność – 799 osób w 437 rodzinach,**
- długotrwała lub ciężka choroba – 463 osób w 274 rodzinach,
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 288 osoby w 67 rodzinach,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem) – 188 osób w 62 rodzinach,
- alkoholizm – 77 osób w 48 rodzinach,
- przemoc w rodzinie – 23 osoby w 6 rodzinach,
- bezdomność – 18 osób w 16 rodzinach,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 6 osoba w 4 rodzinach,
- zdarzenia losowe – 3 osób w 2 rodzinach,
- narkomania – 2 osoby w 2 rodzinach,
- sieroctwo – 1 osoba.

Wnioski i prognoza obszaru pomocy społecznej:

Z powyższych danych wynika, że pomoc była adresowana w pierwszej kolejności do osób w wieku produkcyjnym. Osoby te bardzo często nie są w stanie zaspokoić sobie i swoim rodzinom podstawowych potrzeb życiowych i bytowych. Znaczną część grupy odbiorców pomocy społecznej stanowiła młodzież oraz dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym, którym dofinansowano obiady w szkołach i przedszkolach.

- 1.257 osób skorzystało z systemu pomocy społecznej w roku 2012, co stanowi 4,7% całej liczby mieszkańców miasta, liczba osób korzystających maleje.
- Główną przyczyną korzystania z pomocy instytucji przez rodziny jest bezrobocie i ubóstwo. Pomoc była adresowana w pierwszej kolejności do osób w wieku produkcyjnym.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloproblemowe. W związku z tym jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz asystenturę rodziny.

- Dane demograficzne pokazują, że w najbliższych latach będą narastały problemy z osobami w podeszłym wieku polegające na zapewnieniu im częściowej lub całodobowej opieki.

Organizacje pozarządowe, działające na terenie miasta Bielsk Podlaski wspomagają rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Rokrocznie w budżecie miasta w ramach Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi zabezpieczane są środki na wsparcie finansowe działań organizacji, jest to kwota około 350 000 zł. W roku 2012 miasto zleciło zadania dla ngo na kwotę 387 000 złotych, zaś w roku 2013- 355 000 złotych w priorytetowych obszarach:

- 1) pomoc społeczna, w tym pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- 2) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (w tym przemocy w rodzinie);
- 3) organizowanie działań służących ochronie zdrowia, w tym integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym oraz ich aktywizacji w tym środowisku, a także podnoszenie jakości życia osób niepełnosprawnych i chorych – rehabilitacja, terapia;
- 4) organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży, połączone z realizacją programów profilaktyki uzależnień;
- 5) wspieranie kultury fizycznej i sportu poprzez organizację imprez, zawodów, widowisk i rozgrywek sportowych o randze regionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej;
- 6) wspieranie wartościowych przedsięwzięć o charakterze lokalnym z zakresu rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, promocja twórczości kulturalnej i ludowej, działań i inicjatyw, w tym fundowanie nagród, edycja niekomercyjnych, niskonakładowych wydawnictw oraz wspieranie różnych form artystycznych dzieci i młodzieży.

Poza trybem konkursowym każde przedsięwzięcie skierowane na rozwiązywanie konkretnego problemu społecznego lub integrację mieszkańców może zostać współfinansowane w trybie pozakonkursowym. Miasto jest otwarte na inicjatywy społeczne.

Rozwiązywanie problemów społecznych bez budowania zaplecza zasobów jest niemożliwe. Nawiązanie długofalowej współpracy i pozytywnych relacji, szczególnie z podmiotami instytucjonalnymi (np. samorządowymi, społecznymi, gospodarczymi, kościelnymi) pozwala wykorzystać kompetencje różnych podmiotów i gromadzić istniejące najlepsze doświadczenia, stanowiąc dobre wsparcie. Każda instytucja i grupa nieformalna, czy osoba indywidualna

dysponuje zasobami materialnymi, bądź kapitałem. Ten kapitał traktowany jest jako dobro najwyższej wartości na rynku społecznym i gospodarczym XXI w.

II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Działania strategiczne podejmowane są w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania wyższego poziomu życia, minimalizacji skutków chorób, niepełnosprawności i starości oraz innych sytuacji losowych.

Strategia pozwala zaplanować plan rozwoju społecznego miasta, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych założeń.

Z zebranych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cele strategii.

Obok prac diagnostycznych instytucji, warsztatów roboczych Zespołu ds. Opracowania Strategii zebrano również wytyczne dla kierunków rozwoju i integracji od mieszkańców. Poniżej zostały one zaprezentowane i uwzględnione w części programowania zmian społecznych dokumentu strategicznego.

1. REKOMENDACJE Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

W okresie maja i czerwca 2013 roku wśród mieszkańców miasta zostało przeprowadzone ankietowanie *Mocne strony i trudności społeczności lokalnej*.

Badanie przeprowadzili pracownicy MOPS i UM w Bielsku Podlaskim.

Narzędziem badawczym była anonimowa ankieta. W badaniu wzięło udział 245 osób w wieku od 17 do 73 lat, z wykształceniem podstawowym, zawodowym, średnim i wyższym. Grupę badawczą stanowił przekrój różnych grup społecznych i instytucji.

W pytaniach otwartych respondenci w większości przypadków udzielali kilku odpowiedzi na jedno pytanie, w związku z powyższym przy analizie wyników badań wartości liczbowe i procentowe nie sumują się do 100. W raporcie badań uwzględniono najczęściej pojawiające się odpowiedzi.

Tabela 11. Zadowolenie mieszkańców miasta Bielsk Podlaski

zadowolenie mieszkańców	liczba odpowiedzi	procent osób
estetycznego wyglądu miasta	47	19%
walorów przyrodniczych miasta, tj. dużo zieleni, parków, skwerów	34	14%
modernizacji i rozbudowy infrastruktury drogowej, tj. remontu dróg, chodników, ścieżek rowerowych	31	13%
rozwoju miasta	28	11%
infrastruktury rekreacyjno – sportowej, tj. boisko „Orlik”, Pływalnia Miejska „Wodnik”	27	11%
wielkości miasta, tj. braku korków, dobrej lokalizacji, bliskiego dostępu do różnych instytucji itp.	16	7%
możliwości pracy zawodowej	14	6%
impresz rozrywkowych organizowanych przez BDK, Muzeum, Bibliotekę Miejską	13	5%
inne	52	21%
brak danych	28	11%

Dane: Raport z badania, MOPS Bielsk Podlaski

Można dostrzec, iż respondenci są zadowoleni z miasta. Głównie zwracali uwagę na jego walory przyrodnicze i estetyczne, położenie geograficzne i lokalizację. Atrybutem miasta jest także jego wielkość tj. bliski dostęp do różnych instytucji oraz okolicznych miejscowości, różnorodność religijna i kulturowa.

Najwięcej wskazywało wygląd miasta (19%) oraz jego walory przyrodnicze (14%). 13% spośród ankietowanych jako plus wskazało na modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej.

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, iż pomiędzy mieszkańcami miasta występują słabe więzi (44%). 22% badanych wskazało na występowanie pozytywnych więzi, natomiast 18% stwierdziło, iż mieszkańcy w małym stopniu identyfikują się ze społecznością.

Zdaniem badanych istotnym problemem społecznym miasta Bielsk Podlaski są :

- bezrobocie, zwłaszcza osób młodych,
- ograniczony/utrudniony dostęp do kultury oraz miejsc rozrywki i wypoczynku,
- słabo rozwinięta infrastruktura drogowa ze szczególnym uwzględnieniem ścieżek rowerowych,
- niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców,

- niszczące, niezagospodarowane budynki użyteczności publicznej tzw. pustostany.

Tabela 13 Grupy społeczne w mieście Bielsk Podlaski najbardziej odczuwające skutki problemów

Grupy społeczne	liczba odpowiedzi	procent osób
osoby bezrobotne	119	49%
osoby chore i niepełnosprawne	70	29%
młodzież	57	23%
osoby starsze	55	22%
osoby ubogie	36	15%

Dane: Raport z badania, MOPS Bielsk Podlaski

Zdaniem większości ankietowanych (49%) skutki problemów odczuwają osoby bezrobotne, 29% respondentów uznało za grupę społeczną borykającą się z problemami osoby chore i niepełnosprawne natomiast 23% stwierdziło, iż młodzież.

Tabela 14 Grupy społeczne, które zdaniem badanych wymagają pomocy.

grupy społeczne	liczba odpowiedzi	procent odpowiedzi
rodziny ubogie	128	52%
osoby niepełnosprawne	117	48%
ofiary przemocy domowej	106	43%
kobiety w ciąży i samotne matki	78	32%
bezrobotni	68	28%
osoby samotne	52	21%
bezdomni	40	16%

Dane: Raport z badania, MOPS Bielsk Podlaski

Największa liczba ankietowanych uważa, iż należy przede wszystkim pomóc rodzinom ubogim (52%), następnie osobom niepełnosprawnym (48%) oraz ofiarom przemocy domowej (43%). Zdecydowanie najmniej osób wskazało na pomoc osobom bezdomnym (16%).

Mieszkańcy proponują zmiany polegające m. in. na:

- zwiększeniu liczby/tworzeniu nowych miejsc pracy zwłaszcza dla ludzi młodych,
- rozbudowie infrastruktury kulturalno – wypoczynkowej w mieście, rozbudowie i modernizacji dróg, ścieżek rowerowych, miejsc parkingowych,

- poprawie bezpieczeństwa mieszkańców miasta poprzez zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością oraz zagospodarowanie pustostanów.

2. OBSZARY PROBLEMOWE

Przygotowane wnioski, prognozy i potrzeby zgłoszone przez instytucje oraz mieszkańców poddano wnikliwej analizie Zespołu podczas prac warsztatowych. W ten sposób opracowano **obszary problemowe**, które powinny stać się przedmiotem działań samorządu oraz całej społeczności lokalnej miasta Bielsk Podlaski na lata 2014-2022.

Są to :

I OBSZAR: WSPIERANIE RODZINY I ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM

II OBSZAR : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

III OBSZAR: WZMOCNIENIE SYSTEMU WSPARCIA I AKTYWNOŚCI OSÓB

CHORYCH, STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH

IV OBSZAR: BUDOWANIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA

OBSZAR V: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Następnie zostały opracowane cele strategiczne do poszczególnych obszarów.

CEL STRATEGICZNY I: WSPIERANIE RODZIN I ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM

CEL został skonstruowany w odpowiedzi na problemy i potrzeby społeczne, jakimi są: spadek dzietności i liczby ludności w mieście, ujemne saldo migracji, utrzymującą się liczbę osób i rodzin ubogich, wieloproblemowych, korzystających z pomocy społecznej, nieumiejętne zarządzanie środkami finansowymi przez rodziny/osoby o niskich zasobach, niewystarczające wsparcie dla rodzin niewypełniających funkcji opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienie rodzin od pomocy społecznej (większość osób korzystających z pomocy jest w wieku produkcyjnym), niewystarczającą pomoc terapeutyczną, logopedyczną oraz psychologiczną, zwiększająca się liczba dzieci z trudnościami psychofizycznymi.

CEL STRATEGICZNY II : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

CEL wynika z odpowiedzi na: wysokie bezrobocie wśród mieszkańców, szczególnie osób młodych do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych, niedostosowanie wykształcenia młodzieży oraz osób 50+ do lokalnego rynku pracy, dążenia rodziców do uzyskania przez młodzież wyższego wykształcenia, niedostateczną liczbę lokalnych zakładów i miejsc pracy, niechęć pracodawców do zatrudniania osób młodych, brak ofert pracy dla osób bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, trudności z powrotem na rynek pracy kobiet po urodzeniu dzieci, mało inicjatyw służących rozwojowi ekonomii społecznej.

**CEL STRATEGICZNY III: WZMOCNIENIE SYSTEMU WSPARCIA I AKTYWNOŚCI OSÓB
CHORYCH, STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Trzeci cel odpowiada na zgłoszone przez instytucje i społeczność miasta następujące trudności, potrzeby i problemy: nadal funkcjonują bariery architektoniczne, występuje wyobcowanie osób starszych i samotnych, niska aktywność osób starszych i niepełnosprawnych, wzrost chorób cywilizacyjnych i geriatrycznych, niska świadomość społeczna dotycząca zdrowego życia; występuje tendencja wzrostowa zaburzeń depresyjnych i schizofrenii; w grupie młodzieży nastąpił znaczny wzrost ryzykownych zachowań.

CEL STRATEGICZNY IV: BUDOWANIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA

Kolejna grupa trudności wyodrębniona w strategii dotyczy sfery bezpieczeństwa i jest związana z: niedostatecznym poziomem poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, przestępczością utrzymującą się na stałym poziomie, zjawiskiem przemocy wśród młodzieży i w rodzinach oraz interwencji w tym zakresie; mieszkańcy Bielska Podlaskiego obawiają się w największym stopniu: chuligaństwa i wandalizmu, brawurowo jeżdżących samochodami i motocyklami, alkoholizmu oraz zakłócania ciszy nocnej; utrzymują się wykroczenia związane ze szkodliwym używaniem alkoholu: zatrzymanie w izbie, interwencje domowe oraz przestępstwa kryminalne; występuje porzucanie psów przez właścicieli, brak schroniska dla bezdomnych psów, brak świadomości właścicieli o odpowiedzialności i obowiązkach związanych z hodowlą.

CEL STRATEGICZNY V: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

CEL określa zdiagnozowany obszar dotyczący problemów związanych z: ograniczonym/utrudnionym dostępem do kultury oraz miejsc rozrywki i wypoczynku, kina, teatru, niedostosowaniem miejsc spotkań dla młodzieży, niedostatecznym wykorzystaniem bazy lokalowej, obiektów sportowych, nierówność szans edukacyjnych wychowania przedszkolnego, brakiem zainteresowania młodego pokolenia folklorem i tradycjami regionu, jest też słabo rozwinięta infrastruktura drogowa ze szczególnym uwzględnieniem ścieżek rowerowych, niedostateczna aktywność ośrodków edukacji z lokalnymi organizacjami społecznymi, w tym brak koordynacji wspólnych działań, zbyt mała oferta dla rodzin dot. spędzania czasu wolnego oraz niewystarczające wyposażenie infrastruktury edukacji i kultury.

3. WIZJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu miasta, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy za 10-12 lat, do roku 2022. Określa bardzo ogólnie do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. W trakcie prac Zespołu została więc zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

WIZJA:

**MIASTO BIELSK PODLASKI TO AKTYWNI MIESZKAŃCY,
OTWARCI NA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNIE I EKONOMICZNIE
ORAZ ŚWIADOMI WŁASNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.**

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w mieście Bielsk Podlaski i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem aktywnej i skutecznej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma doprowadzić do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów

Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Realizacja celów zawartych w strategii możliwa będzie poprzez realizację wypracowanych kierunków działań, opracowanie, wdrażanie i monitorowanie tworzonych harmonogramów roboczych, projektów i programów celowych.

CEL STRATEGICZNY I: WSPIERANIE RODZIN I ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM

Kierunki działania:

1. Zwiększenie dostępu do usług specjalistów : logopedy, terapeuty, psychologa dziecięcego i innych
2. Edukacja rodziców poprzez pracę socjalną, asystenturę rodziny.
3. Organizacja programów i projektów edukacyjnych ukierunkowanych na rodziców.
4. Budowa systemu wsparci dla osób i rodzin w kryzysach.
5. Koordynowanie prac Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego (LZI) oraz grup roboczych dotyczących przemocy.
6. Wspieranie działań w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
7. Kontynuacja prowadzenia: świetlic dla dzieci, dożywiania, wypoczynku i zajęć dla dzieci, stypendiów socjalnych, klubu dziecięcego.
8. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.
9. Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym szczególnie uzdolnionych .
10. Prowadzenia punktów informacyjno-konsultacyjnych, zespołów interdyscyplinarnych.
11. Promocja dobrych praktyk na rzecz rodzin i dobrych wzorców wychowania.
12. Programy edukacyjne i profilaktyczne dla rodzin, młodzieży - w tym warsztaty zarządzania budżetem.
13. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.
14. Budowanie lokalnych partnerstw na rzecz pozyskiwania zewnętrznych środków na usługi dla rodzin.

15. Tworzenie partnerstw z ngo, kościołem i instytucjami pracujących na rzecz ubóstwa.
16. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
17. Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
18. Realizacja Miejskiego programu profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

CEL STRATEGICZNY II : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

Kierunki działania:

1. Współpraca podmiotów rynku pracy, w tym publicznych i niepublicznych w obszarze przeciwdziałania bezrobociu i wsparcie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
2. Rozwój Spółdzielni Socjalnych,
3. Wsparcie rzeczowe i finansowe służące powstawaniu i działalności miejskich NGO i grup nieformalnych.
4. Pozyskiwanie funduszy na aktywizację grup znajdujących się w szczególnie trudnym położeniu na rynku pracy.
5. Kampanie społeczne upowszechniające wszelkie działania służące poprawie sytuacji osób bezrobotnych i działalność podmiotów ekonomii społecznej.
6. Bieżący monitoring ofert i opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród młodzieży, osób bez wykształcenia, osób 50 plus.
7. Działania edukacyjne, szkoleniowe i warsztatowe dotyczące wiedzy i umiejętności ekonomiczno-gospodarczych dla różnych grup społecznych.
8. Profilaktyka i redukcja psychospołecznych skutków bezrobocia.
9. Prowadzenie prac społecznie użytecznych, robót interwencyjnych, staży i kontraktów socjalnych dla osób nieaktywnych.
10. Budowa sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz rynku pracy.
11. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.

CEL STRATEGICZNY III: WZMOCNIENIE SYSTEMU WSPARCIA I AKTYWNOŚCI OSÓB CHORYCH, STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kierunki działania:

1. Rozwijanie systemu pomocy/usług osobom starym, chorym i niepełnosprawnym w ich środowisku zamieszkania:
 - rozwój usług opiekuńczych, zatrudnienie większej liczby osób z kwalifikacjami do pracy z osobami starszymi i samotnymi,
 - utrzymanie programu oraz zadań Środowiskowego Domu Samopomocy,
 - prowadzenie klubów seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
 - organizowanie zajęć warsztatowych dla niepełnosprawnych,
 - realizacja programów wolontarystycznych prowadzonych przez organizacje pozarządowe,
 - prowadzenie wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym.
2. Kontynuacja likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych:
 - umożliwienie pokonywania różnych poziomów w miejscach gdzie występują różnice wysokości,
 - stosowanie różnych sposobów orientacji ułatwiających poruszanie się,
 - systematyczne przystosowywanie do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów użyteczności publicznej
3. Udział w projektach celowych na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Upowszechnienie informacji o zdrowym stylu życia. Zaangażowanie i wspieranie organizacji pozarządowych, służby zdrowia (służb specjalistycznych) do prowadzenia szeroko zakrojonej akcji na rzecz zdrowego stylu życia.
5. Prowadzenie nieodpłatnych punktów informacyjno – konsultacyjnych,
6. Organizacja grup wsparcia.
7. Organizowanie pomocy w placówkach specjalistycznych (terapeutyczna, skierowanie na leczenie odwykowe itp)
8. Stworzenie całodobowego lub dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych.
9. Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych.

10. Poszerzenie integracyjnego systemu edukacji:
 - zatrudnianie i szkolenie fachowej kadry do pracy w oświatowych placówkach integracyjnych,
 - ułatwianie dostępu uczniom niepełnosprawnym do sprzętu rehabilitacyjnego zmniejszającego skutki niepełnosprawności,
 - prowadzenie działań profilaktycznych i rehabilitacyjnych,
 - edukowanie rodziców, kampanie promujące konstruktywne postawy rodzicielskie.
- umożliwienie nauki dzieciom niepełnosprawnym fizycznie i umysłowo wraz ze swoimi zdrowymi rówieśnikami.
11. Przygotowanie i upowszechnianie informatorów, stron WWW i innych nośników informacji o formach wsparcia osób zależnych i ich prawach.
12. Współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołami, związkami wyznaniowymi, które prowadzą akcje na rzecz ludzi starych, niepełnosprawnych, chorych. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na rzecz osób zależnych.
13. Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

CEL STRATEGICZNY IV: BUDOWANIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA

Kierunki działania:

1. Instalacja monitoringu w punktach newralgicznych miasta, przy głównych ulicach czy na osiedlach mieszkaniowych, płatne patrole piesze.
2. Wyposażenie funkcjonariuszy w sprzęt do badania stanu trzeźwości czy na obecność narkotyków.
3. Działania na rzecz poprawy świadomości społecznej w zakresie ochrony przeciwpożarowej.
4. Usprawnienie organizacji działań ratowniczych poprzez organizację ćwiczeń, monitoring gotowości sił i środków.
5. Doposażenie bazy logistycznej i zasobów sprzętowych straży pożarnej.
6. Współpraca streetworkerów i młodzieży w obszarze bezpieczeństwa. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży.
7. Instalacja monitoringu zewnętrznego i wewnętrznego na obiektach gminnych.
8. Wzrost liczby patroli w gminie.

9. Realizacja projektów celowych probacji alternatywnej.
10. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Przemocy w Rodzinie, prowadzenie Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego, grup wsparcia i mieszkań chronionych.
11. Edukacja właścicieli psów, rozwój opieki nad bezdomnymi zwierzętami.
12. Rozwój kadr pomocowych, szkolenia i warsztaty służące podnoszeniu kompetencji i jakości usług bezpieczeństwa.
13. Współpraca ze szkołami i ośrodkami terapeutycznymi w kierunku budowania kompleksowych programów zapobiegania agresji.

CEL STRATEGICZNY V: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Kierunki działania:

1. Wzbogacanie działalności o wspólne inicjatywy z bielskimi stowarzyszenia oraz organizacjami.
2. Uaktywnienie środowiska ludzi dorosłych i starszych poprzez odkrywanie i pokazywanie ich codziennych talentów (hobbystów z różnych dziedzin, robótek domowych, pasji literackich i artystycznych).
3. Poprawa infrastruktury i doposażenia placówek edukacyjnych.
4. Pozyskanie środków na remont bibliotek i doposażenie księgozbioru, wdrożenie projektów innowacyjnych w bibliotekach,
5. Doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne oraz placów zabaw.
6. Inicjowanie i rozwój form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego; współorganizowanie i promowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, konkursów.
7. Wykorzystywanie różnorodnych form komunikacji ze społecznością w celu efektywnego wykorzystania obiektów sportowych – ogłoszenia i informacje w gazetach lokalnych, Internecie, w tym stronach urzędu i ngo, spotkania/warsztaty ze społecznością.
8. Współtworzenie gminnego kalendarza kultury i edukacji w sposób partycypacyjny, korzystanie z różnorodnych form konsultacji i promocji.
9. Rozwój nieodpłatnych form rozwoju zainteresowań.
10. Organizowanie spotkań i wydarzeń edukacyjnych, promocja według rozpoznanych i efektywnych źródeł upowszechniania

11. Wykorzystanie nowego okresu programowania EFS do realizacji lokalnych usług, rozwoju organizacji, grup i ekonomii społecznej .
12. Pozyskanie przy pomocy partnerów nowych środków na realizację młodzieżowych pomysłów.
13. Wypracowane i wdrożenie mechanizmu promowania wolontariatu.
14. Roczego programu współpracy Miasta Bielsk Podlaski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2014 .

Wszystkie zaplanowane kierunki będą wdrażane w najbliższych latach w formie zadań zleconych organizacjom oraz samodzielnie realizowanych przez samorząd lub jednostki.

Poniższy harmonogram został skonstruowany przez Zespół ds. Opracowania Strategii. Zawiera wybrane, najważniejsze zdaniem Zespołu zadania do realizacji w latach 2014-2015.

III. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2014-2015

Lp.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY	FINANSOWANIE
I CEL ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM I WSPIERANIE RODZIN				
3.	Edukacja rodziców poprzez pracę socjalną, asystenturę rodziny.	Zatrudnienie 1 asystenta rodziny od 2015 roku. Organizacja grup umiejętności wychowawczych w mieście, minimum dwa razy w roku dla 20 rodziców.	MOPS, samorząd miasta, instytucje pomocowe, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne	Budżet samorządu miasta, MOPS, MPiPS - zadania zlecone, środki pomocowe, środki ngo, budżet MPPiRPA, budżet MPPN,
6.	Wspieranie działań w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Zlecenie i wspieranie działań i projektów ngo w mieście poprzez ogłaszanie min 2 konkursów rocznie , w tym na organizację wypoczynku wakacyjnego dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych		
7.	Kontynuacja realizacji programów służących zaspokajaniu potrzeb rodzin : świetlic dla dzieci, dożywiania, wypoczynku i zajęć dla	Wsparcie 5 świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych prowadzonych przy szkołach oraz świetlicy dla 25 dzieci prowadzonej przez ngo		

	dzieci, stypendiów socjalnych, klubu dziecięcego	Realizacja programów: a) dożywiania w szkołach dla min. 400 dzieci b) wyprawka szkolna wypłacana przez MOPS c) rządowy program Wyprawka Szkolna d) stypendia socjalne ok. 200 dzieci e) stypendia motywacyjne dyrektorów szkół dla min. 250 dzieci f) stypendia Jana Pawła II dla 14 uzdolnionych dzieci g) kontynuacja wspierania finansowego klubów dziecięcych.		
16.	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie; Gminnego Programu Wspierania Rodziny.	Wskaźniki zgodnie z zapisami w Programach.		
17.	Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	Wskaźniki zgodnie z zapisami w Programach.		
18.	Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i	Wskaźniki zgodnie z zapisami w Programach.		

	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.				
II CEL ROZWÓJ RYNKU PRACY I WSPARCIE OSÓB BEZROBOTNYCH					
Lp.	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY	FINANSOWANIE	
2.	Rozwój ekonomii społecznej, w tym: prowadzenie działalności Spółdzielni Socjalnej "INTEGRACJA", „BIEL-BLASK”.	Wspieranie merytoryczne, finansowe i rzeczowe działalności spółdzielni. Promocja Spółdzielni na stronach miasta.	Urząd Miasta, PUP, poradnie, ngo, MOPS, organizacje pozarządowe i kościelne	Budżet samorządu miasta, MOPS, środki zewnętrzne, środki ngo i PUP	
5.	Kampanie społeczne upowszechniające wszelkie działania służące poprawie sytuacji osób bezrobotnych i działalność podmiotów ekonomii społecznej.	Przygotowanie projektu kampanii we współpracy z PUP i spółdzielniami. Upowszechnienie minimum jednej kampanii społecznej w roku.			
8.	Profilaktyka i redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia	Świadczenie form pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom, w tym zasiłków okresowych przez MOPS. Prowadzenie poradni konsultacyjnej przy MOPS z			

			codzienną dostępnością radcy prawnego.		
III CEL ROZWÓJ SYSTEMU WSPARCIA NA RZECZ OSÓB CHORYCH, STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Lp.	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY	FINANSOWANIE	
1	<p>Rozwijanie systemu pomocy/usług osobom starym, chorym i niepełnosprawnym w ich środowisku zamieszkania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój usług opiekuńczych, zatrudnienie większej liczby osób z kwalifikacjami do pracy z osobami starszymi i samotnymi, – utrzymanie programu oraz zadań Środowiskowego Domu Samopomocy , – prowadzenie klubów seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku, – prowadzenie wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym. 	<p>Wzrost miesięcznych świadczeń usług opiekuńczych na poziomie 70 osób w roku 2014.</p> <p>Finansowanie min 22 osobom pobytu w Domu Pomocy Społecznej.</p> <p>Utrzymanie programu oraz zadań Środowiskowego Domu Samopomocy dla 28 osób.</p> <p>Wsparcie UTW poprzez dotacje w ramach konkursu ofert dla ngo</p> <p>Prowadzenie Klubu Wolontariatu - 35 osób oraz prac na rzecz lokalnego środowiska osób starszych i chorych przez młodzież.</p>	<p>Urząd Miasta, szkoły, poradnie, ngo, grupy nieformalne, DPS, ŚDS, Uniwersytet Trzeciego Wieku, policja, zespoły interdyscyplinarne</p>	<p>Budżet samorządu miasta, budżet MPPiRPA, budżet MPPN, środki zewnętrzne,</p>	
14.	<p>Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, i</p>				

	Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	Wskaźniki zgodnie z zapisami w Programach.		
CEL IV BUDOWANIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA				
Lp.	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY	FINANSOWANIE
2.	Wypożyczenie funkcjonariuszy w sprzęt do badania stanu trzeźwości, czy na obecność narkotyków.	Zakup sprzętu minimum raz w roku. Wykorzystywanie sprawnego sprzętu przez funkcjonariuszy.	Urząd Miasta, MOPS, Policja, Sąd, szkoły, poradnie, ngo, zespół interdyscyplinarny	Budżet samorządu miasta, MOPS, MKRPA, środki zewnętrzne
12.	Rozwój kadr pomocowych, szkolenia i warsztaty służące podnoszeniu kompetencji i jakości usług bezpieczeństwa.	Udział minimum 10% kadry w szkoleniach w każdym roku. Współfinansowanie szkoleń i warsztatów przez urząd miasta.		
CEL V ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO				
Lp.	KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY	FINANSOWANIE
4.	Pozyskanie środków na remont bibliotek i doposażenie księgozbioru, wdrożenie projektów innowacyjnych w bibliotekach,	Modernizacja i doposażenie Miejskiej Biblioteki Publicznej do 2015 roku. Zakup nowości wydawniczych - osiągnięcie wskaźnika 80% woluminów nabytych po 1980 r.	Urząd Miasta, MBP, ośrodki sportu i kultury, ngo, grupy nieformalne	Budżet samorządu miasta, MKiDN - zadanie dotacyjne, środki zewnętrzne

14.	Rocznego programu współpracy Miasta Bielsk Podlaski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2014	Wskaźniki zgodnie z zapisami w Programie		
-----	--	--	--	--

V. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zarządzanie i monitoring zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian.

Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

- a) **Burmistrz Miasta** odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora, Zespołu i instytucji przy realizacji strategii.
- b) **Rada Miasta** pełniąca bieżący nadzór nad realizacją, czuwa aby przy tworzeniu budżetu uwzględniane były wybrane działania i projekty, uchwała zmiany w strategii.
- c) **Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji** powołuje Burmistrz Miasta, a w jego skład wchodzi osoby wytypowane przez poszczególne instytucje, placówki i organizacje pozarządowe, wyznaczony Koordynator.

Członkowie zespołu:

- uczestniczą co najmniej raz z roku w spotkaniach;
- analizują materiał z monitoringu, opiniują nowe projekty i wskazują priorytetowe kierunki ;
- wspierają koordynatora w przygotowaniu badań monitoringowych;
- opracowują wraz z koordynatorem projekty;
- włączają się w realizację projektów i monitorują je.

Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

d) **Koordynator wdrażania Strategii- Dyrektor MOPS**

- zapewnia, aby każdy członek zespołu posiadał aktualną wersję strategii,
- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring,
- organizuje raz w roku spotkania Zespołu ds. Monitoringu i Ewaluacji,
- przedkłada informacje z realizacji Programu raz w roku podczas sesji Rady Miasta,
- opracowuje wraz z zespołem nowe projekty oraz wybiera działania priorytetowe,
- prowadzi akcję informacyjną i promocyjną Strategii.

Zapewnienie spójności z innymi dokumentami strategicznymi

Podmioty realizujące zadania i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych miasta Bielsk Podlaski.

System aktualizacji:

- diagnoza będzie poddawana przeglądowi oraz aktualizacji raz na 4 lata,
- część „programowa” (cele, kierunki działań, harmonogram) będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na dwa lata,
- po wprowadzeniu zmian Koordynator zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Miasta powinien być opublikowany na stronie internetowej miasta, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miasta rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a) własnych zasobów samorządu (np. projekty MOPS)
- b) poprzez organizacje pozarządowe,
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miasta stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

Monitoring

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła i statystyki na poziomie miasta. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych zebrane w trakcie spotkań Zespołu.

Przedsięwzięcia monitorowane i koordynowane będą przez Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji podczas spotkań oraz wskazywane przez realizatorów projektów w trakcie wdrażania pod kątem:

- stopnia realizacji założeń oraz celów;

- efektywności, rzetelności i jakości realizowanych w jej ramach zadań.

Informacja z realizacji Strategii będzie przedstawiana raz w roku podczas sesji Rady Miasta przez Koordynatora. Odnosić się będzie do celów, kierunków działania i harmonogramu Strategii.

ZAKOŃCZENIE

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania władz samorządowych w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych, a tym samym tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Zasady, które stają się dla Zespołu Strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest mapą, której celem jest naświetlanie istniejących problemów społecznych w mieście Bielsk Podlaski i określenie kierunków działań zmierzających do ich rozwiązania. Nie daje ona jednak konkretnego przepisu, a jedynie podpowiada, co należy zrobić, aby zniwelować niepożądane zjawiska społeczne lub im zapobiegać.

Strategia nie jest stabilna, niezmienna i ostateczna, ma bowiem charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Samorząd miasta Bielsk Podlaski pragnie w tym miejscu złożyć gorące podziękowania wszystkim instytucjom, organizacjom, grupom oraz przedstawicielom Zespołu ds. Opracowania Strategii za sumienną pracę, wysiłki i zaangażowanie w budowanie uspołecznionego dokumentu.

UWAGI KOŃCOWE:

Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie Programów:

- Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- Miejskiego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- projektów edukacyjnych szkół i instytucji,

oraz innych niezbędnych programów i projektów mających na celu pomoc mieszkańcom miasta, stosownie do zgłaszanych/diagnozowanych potrzeb.